

Ü. Mehmet Tolun - (Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun "Gönül Hanım" Romanı) - Vatansaver

Karakter Üsteğmen Mehmet Tolun, 1. Dünya Savaşı sırasında Kafkasya'da Ruslara esir düşmüş bir askerdir. Alışlagelmiş esir hayatının aksine, kamptaki askerlerin koşulları farklıdır. Askerler, gazete ve dergi okuyabilmekte, alış veriş için çarşıya çıkabilmektedir. Yine bir çarşı izni esnasında Üsteğmen Mehmet Tolun, Kaplanoğlu kardeşler ile tanışınca hayatında yeni bir dönem başlar. Zaten vatansaver ve fedakar olan askerin, gezgin ruhu ortaya çıkar. Tolun, tehlikeli olmasına rağmen katıldığı gezide yakalanıp görevini yarım bırakmaktan korksa da özverili davranarak, geziyi başarıyla tamamlar. Bu gezide, askerin romantik yönü ortaya çıkar, ancak kadınlara karşı çekingen olduğundan aşık olduğu kadın olan Gönül Hanım ile yakınlaşması zaman alır. Tolun, zaman zaman şüpheci davranır ancak sevdiklerine karşı açık sözlü ve koruyucudur.

Aktiviteler Yabancı lisana ilgisi olan Tolun Rusça ve Almanca öğrenmişti. Her ik dildeki bilimsel eserleri okuyup araştırmaktan zevk alırdı. Araştırma işini ilerlettikten sonra da sürekli bilimsel araştırma yapardı. Ara ara jimnastik yapar, koşar, atlar ve güç taşı kaldırır.

ÖRNEK ANILAR

Alçak gönüllü Mehmet Tolun, Türklerin özelliklerinin ve geçmişinin diğer milletlerden daha eski olduğunu gayet iyi biliyordu, Ne var ki O, bunu bir üstlenme olarak anlatmaz, alçak gönüllü tavır takınırdı. "Şimdi konu değişmişti. Kitaplar birer birer karıştırılıyor, yaprakları kesiliyor, resimlere bakılıyor, dil ve coğrafya hakkında genel düşünceler öne sürülüyordu. Mehmet Tolun alçak gönüllü bir tavır takınarak: 'Evet, dedi. Çin tarihçilerine göre, aslı Türk olan 'Hiungnu'lar- ki bunlar Avrupalılar 'Hun' derler ve Macaristan'ın diğer adı da Hungary'dır. Hatta bizim 'hunkar' yazıp 'hünkar' okuduğumuz hükümdarlık sözü de bundan gelir – İsa'nın doğumundan tam 1763 yıl önce devlet kurmuşlar, hakan atamışlar, yazıya, töreye ve bir uygarlığa sahip olmuşlardır."

Gezgin Yeni yerleri keşfetmek ve tarihten tanıdığı yerlerin gerçek durumunu anlamak için gezmek Üsteğmen Mehmet Tolun için oldukça anlamlıydı. "Buraları bilmediğim için, bir arkadaş bulsam, ölümü göze alı, kaçar, Orhun Vadisini, Karakurum, Karabalgasun, Koşuçaydam yıkıntılarını; bu Moğolların, Uygurların ve Türklerin üç eski başkentini, Kabe'yi tavaf eder gibi ziyaret ederdim. Dönüş için Allah büyük ve yardımcıdır."

Korkak söz konusu Vatan ve Vatan uğruna yapılacak faaliyetler olduğunda Mehmet Tolun kendi adına değil vatani adına korkak olurdu. " 'bizim memleketimizde, yani Türklerin memleketinde, ecel beyinin yolu yoktur. Biz, ecelimizle ölmeyiz ve başsağlığı dilemeyi bilmeyiz.' Onun için, benden ölüm korkusu beklemeyin, Gönül Hanım. Çekinmem, görevli kuşkuya düşüp de bu kutsal hizmetten bizi yoksun bırakır düşüncesiyleydi. Yurdumdaki gençlerin belki yüzde otuzu eceliyle ölmemiş, savaş alanlarında ya da kışlalarda can vermiştir."

Vatansaver/Fedakar Mehmet Tolun, vatani uğruna fedakarlıktan çekinmeyen bir insandı. "Onun için, benden ölüm korkusu beklemeyin, Gönül Hanım. Çekinmem, görevli kuşkuya düşüp de bu kutsal hizmetten bizi yoksun bırakır düşüncesiyleydi."

Özverili/Lider Bulduğu zor koşullara rağmen Mehmet Tolun kendini tehlikeye atarak hiç yapılmamış bir araştırmanın öncülüğünde, özveriyle ve liderlikle hareket ediyordu. "Aralarında en çok övünen ve gururlanan, Mehmet Tolun'du. Çünkü, hiçbir Osmanlı Türk'ü kendisinden önce böyle tarihsel ve ciddi bir serüvene atılmamıştı. Bu koca ulusta, bilimsel bir amaç uğrunda gezen ilk bulucu kendisi olacaktı. Bu özverisi, yurttaşları için örnek alınmaya değer bir çığır açacaktı. Türk tarihine ettiği bu hizmet karşılığı, adı gökleri tutacaktı. Yaşamı, öğrenimi boşa gitmemiş ve yurduna yararlı bir adam olmuştu. Bu, ne değerli bir onurdu!"

Çekingen/ Beceriksiz Mehmet Tolun, kadınlara hitap etmeinde ve kompliman yapmasında başarılı değildi. Kadınlara karşı son derece beceriksizce ve çekingen davranırdı. "Tolun kadınlara karşı ne denli çekingen ve beceriksizse, bu Macar soylusu da o derece girişken ve becerikliydı." Mehmet Tolun, zaman zaman kendisini sorguluyordu. "Bir kadına karşı saygı göstermek, her erkeğin görevidir. Ama benim utangaçlığım, tutukluğum neden ileri geliyor? Belki kadın görmediğimden, kadına yapılacak davranışı bilmediğimden ... Ömrümde altı kadınla yüz yüze geldim. Annem, büyükannem, iki teyzemle akrabadan iki kadın; işte o kadar. Bunlardan başka, Arap Bacı dışında, yabancı İslam kadınla dostça görüşmek, şimdiye dek nasip olmadı. Belki cesaretsizliğim, görgüsüzlüktendir..."

Kararsız Gönül Hanım'dan hoşlanan Mehmet Tolun, kadına yaklaşmak için düşünür, fakat hiçbir düşüncesinde kararlı davranamazdı. "Çoğu kez tahtadan yapılmış sade, maskara oyuncaklar bile getirirdi. Zavallı Tolun da hep bir armağan almayı düşünüyor, arayıp soruyor, dönüp dolaşıyor, hiçbir şeye karar veremiyordu. Sonunda eli boş, utanarak, hareket etmek üzere olan trene güçlükle yetişiyordu."

Koruyucu Mehmet Tolun, sevdiği insanları korumak isteyen bir karakterdi. "Ama bu derin ve büyük aşkla beraber, Tolun'un yüreğini cehennemi bi alev sarıyordu. Bu alev, gelecek ve yaşayış korkusuydu. Asker ocağında sınırlı ihtiyaçlar arasında, şimdiye dek hiçbir zaman geleceğini ve geçmişini düşünmemişti. Ama bundan sonra Gönül'ü

yaşatmak ve onu yoksun bırakmamak gerekirdi. Bunu nasıl başaracağını, bir türlü kestiremiyordu.”

Şüpheci/ Kıskanç Gönül Hanım' a aşık olan Tolun, Kont'u içten içe kıskanıyor ve şüheci davranıyordu. “Kont' la Gönül sevişiyorlarsa? Bu düşünce beni, ne kadar yakmak olanaklıysa yaktı...yaktı... Bir saniye sonra, düşündüm: Peki, sevişiyorlarsa, sevişiyorlar. Buralara kız kaçırmak için gelmedim ya!”

Açıksözlü Mehmet Tolun, gezi arkadaşlarının ve kendisinin arasında yaşamsal anlamda derin farklılıklar olduğunu biliyor, kendini açıksözlülükle ifade ediyordu. “Allah aşkına, benim kusuruma bakmayın. Belki küstahlık ediyorum, belki saygı ve sevgimden kuşku duyarsınız... Ama ben zengin değilim, belki size oranla çok yoksulum! Şimdiye dek yüksek bir görgü ve bolluk içinde yaşam gören bu kutsal bedeni bahtsız hale getirmek istemem...”